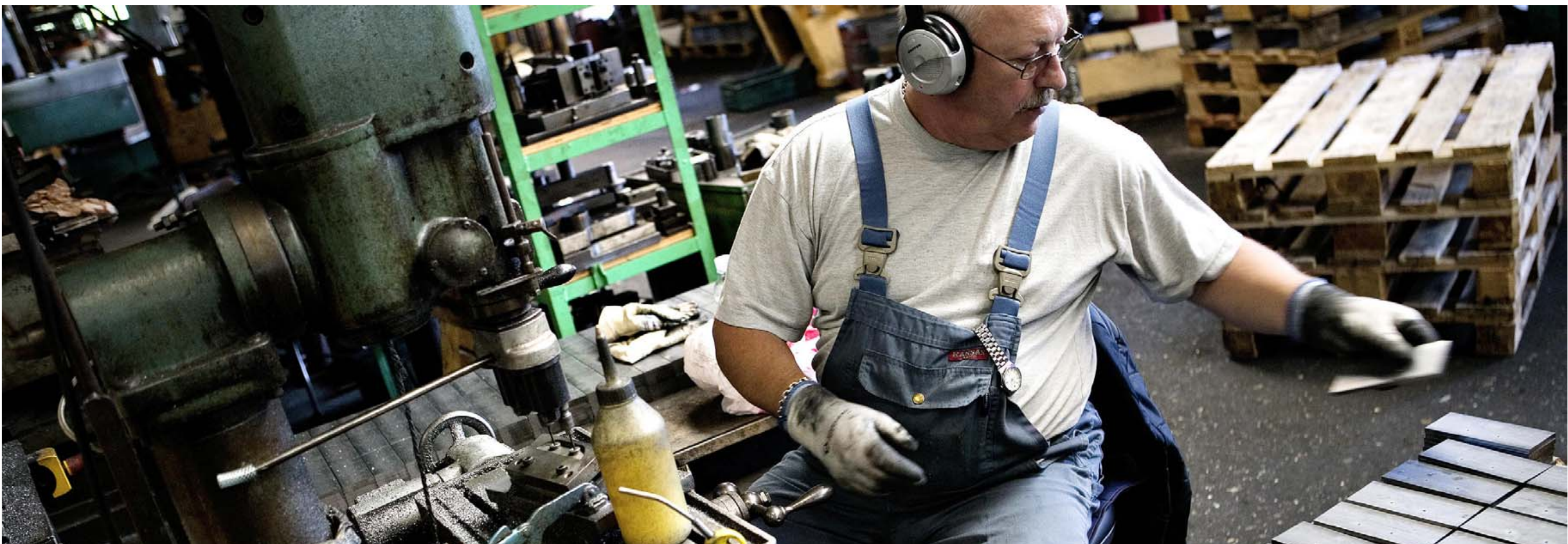

58% af de illegale i USA kommer fra Mexico

24% af de illegale indvandrere bor i Californien

Kilde: Jyllands-Posten

FLAGLÆRT. Regeringen har en ambitiøs målsætning om, at 60 procent af 2020-ungdomsårgangen skal have en videregående uddannelse. Videreuddannelse af faglærte er en oplagt mulighed for at opfylde målsætningen. Arkivfoto: Casper Dalhoff

Opskrift. Flere faglærte skal videreuddanne sig

1 million kroner mere i livsindkomst, større jobsikkerhed og 400.000 ekstra i statskassen. Det er resultatet, når en faglært tager en videregående uddannelse.

ANALYSE

MIE DALSKOV PIHL OG ALLAN LYGNSØ MADSEN

Først industritekniker – så produktionssteknolog. Det er en særdeles god investering at tage skridtet fra produktionsgulvet til tegnestuen, viser en ny undersøgelse udarbejdet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i samarbejde med Dansk Metal. Når en faglært i løbet af sit arbejdsliv videreuddanner sig, vil han eller hun i gennemsnit ende med at få omkring 87.000 kroner ekstra på lønsedlen om året eller 1 million kroner ekstra i løbet af arbejdslivet. Jobtrygheden er samtidig langt større.

Sandsynligheden for at være i arbejde er omkring 6 procentpoint større for faglærte, der har taget en videregående uddannelse, sammenlignet med faglærte uden videregående uddannelse. Læg der til nyt jobindhold og et mindre nedslidende arbejde, og der tegner sig et billede af en ganske fordelagtig forretning for den faglærte.

Men også statskassen får en mærkbar gevinst ved videreuddannelse. Faglærte med en videregående uddannelse får en højere indkomst, og så får staten flere skatteindtægter. Og i og med at faglærte med en videregående uddannelse ikke så ofte er ledige, falder statens udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse. Når statens udgifter er fraregnet, står samfundet med en nettogevinst på 400.000 kroner for hver metalarbejder, der gennemfører en videregående uddannelse.

ALLIGEVEL ER det kun godt 4 ud af 100 faglærte, der har taget skridtet og gennemført en videregående uddannelse i løbet af det sidste årti. Heraf tager 2 ud af 3 en kort videregående uddannelse, knap en tredjedel en mellemlang og en forsvindende lille del en lang videregående uddannelse. Og udviklingen går tilmed den forkerte vej. Fra 2001 til 2010 er antal-

let af faglærte, der har gennemført en videregående uddannelse, faldet fra næsten 6.000 om året til omkring 4.000. Det er især de korte videregående uddannelser målrettet den private sektor, der har drevet nedgangen. Derfor bør alle advarslamper blinker. For det betyder, at vi inden længe for alvor kommer til at mangle kvalificeret arbejdskraft.

Hvis virksomhederne ikke kan finde det nødvendige antal produktionsteknologer, automationsteknologer eller miljøteknologer herhjemme, er de tvunget til at hyre udenlandsk arbejdskraft, lukke ned eller flytte produktionen til udlan-

det. Det vil ramme dansk økonomi særdeles hårdt. Derfor er det afgørende at få flere faglærte til at gennemføre en videregående uddannelse, og derfor må vi rydde de åbenlyse barrierer.

9 ud af 10 metalarbejdere tager den videregående uddannelse i det ordinære uddannelsessystem, og blot hver tiende benytter sig af mulighederne inden for voksen- og efteruddannelsessystemet. For faglærte under 40 år er det 3 ud af 4, der gennemfører den videregående uddannelse i det ordinære uddannelsessystem. Vejen gennem det ordinære system indebærer en væsentlig nedgang i indkom-

sten, da det foregår på SU. Og det afholder mange faglærte fra at læse videre, da de ofte har etableret familie og derfor ikke kan få økonomien til at hænge sammen. Mangel på fleksible uddannelser betyder imidlertid, at der ikke er et reelt alternativ til SU'en. Der mangler uddannelsesstilbud, der i langt større udstrækning kan gøre det muligt at kombinere job og studier.

HVIS LANGT flere faglærte skal tage en videregående uddannelse, er der derfor brug for ændringer: flere fleksible deltiduddannelser inden for det tekniske område og afskaffelse af brugerbetalingen i VEU-systemet er nøgleord. I dag koster det op mod 60.000 kroner at tage en kort videregående uddannelse som voksen- og efteruddannelse, mens det er gratis i det ordinære system.

Samtidigt er det alt for svært at få godtgjort de kvalifikationer, som faglærte har erhvervet sig uden for det formelle uddannelsessystem. Den faglige uddannelse er en fantastisk ballast, og når svendebrevet har været taget i brug, har en faglært – ud over sine formelle kompetencer i form af svendebrevet – også en række reelle kompetencer. Disse kan være erhvervet gennem efteruddannelse, produkt-

kurser, sidemandsoplæring, selvstændigt rejsearbejde, erfaringer med at oplære lærlinge mv. Det skal naturligvis give merit, altså nedslag i uddannelsesstiden.

Regeringen har selv en ambitiøs målsætning om, at 60 procent af 2020-ungdomsårgangen skal have en videregående uddannelse. Videreuddannelse af faglærte er derfor en oplagt mulighed for at opfylde målsætningen og virksomhedernes behov for kvalificeret arbejdskraft.

VORES UNDERSØGELSE dokumenterer for første gang, at det er en yderst fornuftig investering at investere i videreuddannelse. Det er ny og faktisk ulden.

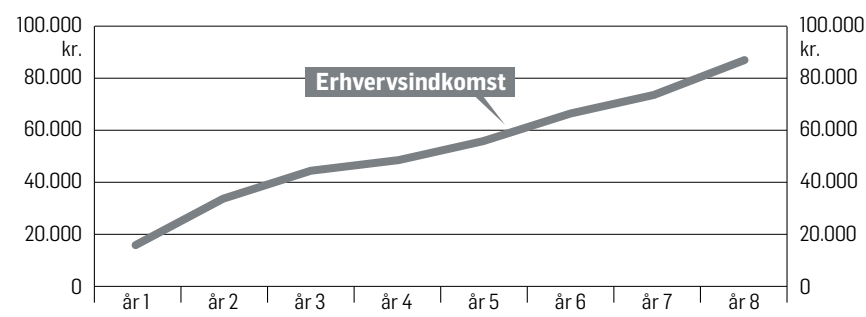
Uddannelse og viden er grundlaget for fremtidens velstand. Vi kan ikke lukke øjnene for, at rigtig mange voksne får brug for at flytte sig på arbejdsmarkedet. Det er derfor tvingende nødvendigt at få sat skub i faglærtes videreuddannelse. Vi har faktisk ikke råd til at lade være. Alternativet er, at vi skal konkurrere på lavere løn.

analyse@pol.dk

Mie Dalskov Pihl er senioranalytiker i AE, Allan Lyngsø Madsen er cheføkonom i Dansk Metal.

Effekt på erhvervsindkomsten for alle faglærte

Gevinsten er målt som forskellen mellem den årlige indkomst for faglærte med uddannelsesløft og sammenlignelige faglærte uden løft

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata og beregninger i STATA

Antorini, husk billedkunst!

der ekstra mange timer i billedkunst og musik.

En aktivt udøvende billedkunstner holder i øvrigt mange mennesker i arbejde – galleristen, rammemageren, glarmesteren, udlejeren af atelieret, transportfirmaer, butikken med malerartikler, kunstformidlerne, galleristerne, de ansatte på museerne og kunsthallerne, bogtrykkere m.v.

For at producere den succesrige billedkunstner er det nødvendigt at have et vækstlag, ligesom man kender det fra idrættens verden, hvor bredden avler eliten.

Men »billedkunstens vækstlag har åndenød«, hedder det i en artikel i omtalte nummer af »Billedkunstneren«, som citerer Rune Gade, formand for Statens Kunstråd, for at sige, at »billedkunst for børn og unge er nedprioriteret«. Alligevel sker der noget rundt omkring inden for billedkunstfaget: Horsens Gymnasium har eksempelvis startet et fireårigt gymnasieforbund »Visuelt Akademi«. Det er et samarbejde mellem Billedskolen, der er kunstfagligt solidt forankret på Horsens Kunstmuseum, og gymnasiet i byen. Forsøget startede efter sommerferien 2012. Eleverne vil indgå i en studieretning med engelsk, samfundsfag og mediefag som kunstnerisk fag. Sideløbende har de seks ugentlige timers visuel og kreativ undervisning i 36 uger om året.

Men ligesom i alle andre fag skal også billedkunstfagets lærere være knivskarpe og inspirerende, hvis de skal have eleverne med, men det er de ikke altid. De skal være på omgangshøjde med den nyeste teknologi og de nyeste tendenser inden for design, arkitektur og billedkunst, og

de skal kunne inspirere børnene og de unge og få dem til at glædes ved at skabe selv og finde det interessant at beskæftige sig med billedkultur. Det er derfor vigtigt, at lærerne får adgang til efteruddannelsen.

Måske burde faget også skifte navn til for eksempel visuel kultur eller billedkultur eller noget helt tredje? Hermed signaleres det, at der arbejdes med andre billedformer end kunst – også digitale og billeder, der cirkulerer i medierne og i offentligheden.

Mange elever henlever halvdelen af livet foran skærmen, hvor de ser film eller spiller computerspil, som de har godt af at opnå et mere bevidst forhold til. Billedkunstfaget er et reelt modsvaret til denne massive påvirkning. Mediefaget i gymnasiet har sendt skygger hen over billedkunstfaget.

Men billedkunst kan sagtens absorbere de digitale medier også, mener for eksempel Alf Theilgaard, der er formand for Gymnasiets Lærere i Billedkunst & Design. Der er langt færre forløb tilbage. Det gælder hele Danmark.

Men der er dog som nævnt forsøg ude at gå i Horsens, og meget tyder på, at også Aalborg Katedralskole vil søsætte forsøg med udvidet billedkunst.

Men generelt er det et problem, at faget ikke længere er obligatorisk i 3. g, og som tilvalgsfag er det nu mere teoretisk end praktisk, mere bogligt end skabende, og det tilbydes ikke på A-niveau i modsætning til musik, som nyder en helt anden bevågenhed fra politisk hold. På læreruddannelserne ser tingene endnu værre ud.

Kun meget få lærerstuderende vælger

efterhånden billedkunst som linjefag. En del af forklaringen kunne være, at det er så lille et fag på læreruddannelsen, og at man kun kan komme til at undervise i faget på folkeskolens mindste klassetrin. Det er uheldigt i en tid, hvor mere og mere information medieres via billeder, og hvor grænserne mellem realitet og fiktion i stigende grad udviskes.

IFØLGE DEN amerikanske professor James Catterall vil en 20-årig, der har fået en ungdomsuddannelse deltagende i et kursus på kunstneriske fag i sammenligning med en, der har fået en gennemsnitlig uddannelse: 1) med 20 procent større sandsynlighed stemme ved valg, 2) med 17,6 procent større sandsynlighed tage en videregående uddannelse, 3) med 15,4 procent større sandsynlighed etablere stærkere venskaber og 4) med 15,4 procent større sandsynlighed deltage i frivilligt arbejde. Tallene er rensset for sociale indikationer.

Men hvordan forklares disse tal? Det viser sig, at det har afgørende betydning at tilegne sig et sprog om kunst og kultur, hvis man skal kunne deltage aktivt i samfundet. Ved at arbejde med de kunstneriske fag udvikles de unges evne til at kommunikere og samarbejde – og samtidig får de en øget selvtillid. Faktisk ville Danmark få en væsentlig højere score i Pisa-rapporten, mener den australske uddannelsesforsker Anne Bamford, der i 2006 stod bag rapporten 'The Ildsjæl in the Classroom', som var bestilt af det daværende Kunstråd.

DE DANSKE folkeskoler planlægger efter minimumstimetallet, og eleverne får alt

for lidt undervisning i forhold til de lande, vi sædvanligvis sammenligner os med. Det ved regeringen, og det er noget af det, den forsøger at gøre noget ved med folkeskolereformen Ny Nordisk Skole. Men det forudsætter samtidig, at kvaliteten af undervisningen forbedres. Ellers vinder man intet.

Alt for få lærere med billedkunst som linjefag underviser de facto i faget billedkunst, der i øvrigt er det fag i folkeskolen, som bruger de digitale medier mest. Men der udbydes næsten ingen efteruddannelseskurser i billedkunst på landets forskellige University Colleges, hvor folkeskolens lærere efteruddannes i dag, og videreuddannelse kommer slet ikke på tale. Og det hjælper heller ikke på mulighederne for at vinde yderligere indsigt i faget, at den tidligere kandidatuddannelse i billedkunst blev nedlagt i 2004, oplyser Frants Mathiesen, der er Formand for Foreningen for Læreruddannelsernes Billedkunstundervisere.

Også gymnasieeleverne har fået færre timer i de respektive fag, fordi fagudbudet er udvidet og kravet om tværfaglighed har decimeret de enkelte fag. Dan-nelse i dybden inden for de humanistiske fag generelt er erstattet af »epokale nedslag«.

Det er helt afgørende for fremtidens danske samfund, hvad vores børn møder i deres skolehverdag. I folkeskolen viser det sig overraskende, at man helt tilbage i 1975, da man indførte enhedsskolen, samtidig afskaffede billedkunsten som obligatorisk fag på de mellemste og ældste klassetrin (6.-10. klasse). Siden 1975 har danske skoleelever kun modtaget én time om ugen i faget i 1. og 5. klasse og to ti-

“

Kun meget få lærerstuderende vælger efterhånden billedkunst som linjefag. En del af forklaringen kunne være, at det er så lille et fag på læreruddannelsen, og at man kun kan komme til at undervise i faget på folkeskolens mindste klassetrin

mer i 2., 3. og 4. klasse. Og altså nul timer i det videre forløb. Det siger sig selv, at børn, som ikke udvikler et billedsprog i de vigtige år mellem 12 og 16, hvor de er særligt receptive og formbare, må føle det som en regression, når de tilbydes faget næste gang som tilvalgsfag i gymnasiet på C-niveau som 16-årige. Norge og Finland har betydeligt flere timer i billedkunst – og i alle andre fag – end de danske folkeskoleelever.

Samtlige rapporter om billedkunst har påpeget nødvendigheden af, at børn dygtiggøres i at kode og afkode billeder som del af deres alsidige udvikling og dannelse. Det er vigtigt i den demokratiske dialog, der i stigende grad er billedbæren, at eleverne kan lære at kommunikere i og med billeder.

Alice Carlslund, der er formand for Danmarks Billedkunstlærere, foreslår på et møde med den såkaldte Vertikalgruppe, der omfatter repræsentanter for billedkunstfaget på alle niveauer fra folkeskolen til læreruddannelsen, at faget bliver gjort obligatorisk i folkeskolen med minimum to ugentlige timer på skoleskemaet i 1.-9. klasse. Men dette forudsæt-

ter naturligvis, at det bliver varetaget af lærere med billedkunst som linjefag.

»Faget skal tages så seriøst, at det bliver et eksamensfag i 9. klasse. Som det er i dag, bliver faget ofte forfordelt, da mange skoleinspektører opfatter det som et lege- eller pausefag«, siger Carlslund.

MINISTEREN for Børn og Undervisning, Christine Antorini (S), udtalte sidste år på baggrund af en evaluering af forsøgene med de musiske eller kreative fag i folkeskolen, der kortlagde, at disse forsøg havde dårlige og meget ulige betingelser, alt efter hvor i landet de var udført, at »der er behov for en ændret og mere professionel forsøgspraksis«. Alligevel står der intet om de praktisk/musiske fag i regeringens udspil til Ny Nordisk Skole. Det er ganske enkelt ikke blevet prioriteret i den store plan.

Eleverne har idræt, som de dyrker gennem hele skolelivet. Tilsvarende bør de have billedkunst igennem hele skolelivet, for ligesom kroppen kræver at blive bevæget, så gør synssansen og intellektet det. Kunsten er i øvrigt et internationalt kommunikationsmiddel i en globaliseret verden.

Til en international poesifestival er der altid behov for tolke og oversættere, mens en biennale eller kunstmesse ikke behøver en eneste, da kunsten er et internationalt sprog og dermed en god kommunikationsform i den globaliserede verden.

LISBETH BONDE